РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 1 (60)

Січень – лютий 2025 р.

DOI 10.53672/ej.1.2025

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.1.2025

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2025, № 1 (60)

січень – лютий 2025 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.1.2025[1]
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2025. — № 1 (60) (січень – лютий 2025). — 52 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2025
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2025

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 13

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *13*

Хлонь О. М. Масові комунікації як механізм рекламної кампанії використання поліграфа при вирішенні конфліктів: статистика та результати 13

1.2. Проблемні аспекти застосування поліграфа *16*

Сорочинський О. В., Ворон Д. Л. Психологічна гнучкість людини в епоху розвитку штучного інтелекту (ШІ) та технологічної трансформації (на прикладі поліграфа) 16

Назаров О. А. Проблемні аспекти застосування поліграфа в процесі медіації (перемовин): дискусійна точка зору 19

1.3. Судово-психологічна експертиза *22*

Полтавський окружний адміністративний суд. Соціальна роль суду. Працівники Полтавського окружного адміністративного суду провели благодійний захід для дітей, які перебувають у закладі соціально-психологічної реабілітації 22

1.4. Судова практика *24*

Верховний Суд (Касаційний кримінальний суд). КПК України не містить заборони для експерта повторно брати участь у кримінальному провадженні з тієї підстави, що він уже проводив експертизу в цьому ж провадженні – ККС ВС 24

1.5. Рецензії та нові видання *27*

Назаров О. А. Науковість EyeDetect 27

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 30

Відбудеться міжнародна конференція: "Врегулювання сімейних спорів та голос дитини: національний та міжнародний досвід" 30

Науково-дослідний центр незалежних судових експертиз Міністерства юстиції України - нова державна науково-дослідна експертна установа Міністерства юстиції України утворена у 2023 році для усунення корупційних ризиків в судовій експертизі 30

І Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання розвитку українського простору судово-експертної діяльності», яка проходить 31 січня 2025 року за ініціативи Науково-дослідного центра незалежних судових експертиз Міністерства юстиції України . . 31

Маніпуляції Міністерства юстиції України всупереч процесуальним кодексам з "висновком експерта" як підсумковим документом «судової експертизи» та результатами «експертних досліджень» на протязі 2019-2021 років, які проводяться судовими експертами Мін'юсту 31

10 жовтня 2024 року були внесені зміни в Закон України "Про судову експертизу" оновленим Законом України "Про адміністративну процедуру" - безстроковість свідоцтва судових експертів, підвищення кваліфікації, діяльність дисциплінарної комісії тощо 32

Акт перевірки не є беззаперечним (єдиним) та достатнім доказом порушення природоохоронного законодавства – КГС ВС 32

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 36

Комп’ютерні поліграфи Limestone 36

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 39

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 42

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 45

ВИХІДНІ ДАНІ 52

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» — реферативно-науковий. Він поєднує дві ознаки, визначені ДСТУ 3017:2015: науковий журнал містить публікації про теоретичні й прикладні дослідження, а реферативний — упорядковану сукупність бібліографічних записів разом із рефератами. Тому в номері є оригінальні статті, вперше оприлюднені в нашому виданні, і реферати праць, які вже виходили в інших виданнях, на офіційних сайтах або в судових рішеннях. Кожен реферат має позначку «Реферат», анотацію та бібліографічний опис першоджерела: за кілька хвилин ви дізнаєтеся головне й зможете прочитати оригінал повністю.[1]

Шановні читачі! Кожен висновок судового експерта починається з питання, на яке ще ніхто не дав відповіді. У номері 2025, № 1 (60) ми зібрали 6 матеріалів, які допомагають шукати такі відповіді: поліграф і виявлення обману, медіація, правові позиції Верховного Суду.

> *З історії світової судової експертизи. 1995 року Лофтус і Пікрелл «імплантували» учасникам хибний спогад про те, як у шість років вони загубилися в торговельному центрі, а знайшла їх літня людина. Як підсумовує Е. Лофтус (2005), у подібних дослідженнях у середньому близько 30 % учасників формують частковий або повний хибний спогад. У 2025 році минає 30 років від цієї події.*[2]

Свіжі події професійного життя ми зібрали в розділі «Новини журналу». Повертайтеся до архіву журналу частіше: щотижня тут з'являються нові матеріали, а редакція чекає на ваші статті.

Редакція журналу

> **Цифри війни.** Війна, яку російська федерація розв'язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 17 лютого 2025 р.

> Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 12 654 цивільних осіб, серед них 673 дітей, і поранення 29 392 цивільних осіб, серед них 1 865 дітей. За кожною цифрою — людська доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[3]

Рятувальник-верхолаз ДСНС на даху Нового безпечного конфайнменту Чорнобильської АЕС під час ліквідації наслідків удару російського дрона в ніч на 14 лютого 2025 р. Фото: ДСНС України, ліцензія CC BY 4.0.[4]

ПАМ'ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО

Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загину-

ла, її син зазнав поранення[5]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. З березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Молитва» (18.07.2015)[6]

Читати вірш «Молитва» у збірнику (с. 21)

> **Судді — жертви війни.** Станом на 28.02.2025 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше четверо суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[5]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[7]; Анатолій Нагорний (голова Веселівського районного суду Запорізької області, загинув на фронті в листопаді 2023 р.)[8]; Леонід Лобойко (суддя Верховного Суду, 28.09.2024)[9]. За даними Державної судової адміністрації, які в травні 2023 р. оприлюднив голова Ради суддів України, загинули семеро суддів і працівників апаратів судів, ще дев'ятеро зазнали поранень; у лавах ЗСУ тоді служили 54 судді[10]. Пам'ятаємо кожного.

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Loftus E. F. Planting misinformation in the human mind: A 30-year investigation of the malleability of memory. Learning & Memory, 12, 361–366 (2005). URL: https://www.motionpictures.org/wp-content/uploads/2013/09/LoftusLearningMemoryMisinfo05.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

3. HRMMU/OHCHR, Fact sheet "Human rights 3 years into Russia's full-scale invasion of Ukraine" (24 February 2022 to February 2025; opubl. 17.02.2025). URL: https://ukraine.ohchr.org/sites/default/files/2025-02/Human%20rights%203%20years%20into%20Russia%27s%20full-scale%20invasion%20of%20Ukraine_factsheet%20%28ENG%29.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

4. DSNS Ukrainy. Riatuvalnyk-verkholaz DSNS na dakhu Novoho bezpechnoho konfainmentu Chornobylskoi AES pid chas likvidatsii naslidkiv udaru rosiiskoho drona v nich na 14 liutoho 2025 r [A State Emergency Service Industrial Climber on the Roof of the New Safe Confinement of the Chornobyl NPP During the Elimination of the Consequences of a Russian Drone Strike on the Night of 14 February 2025] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chernobyl_Nuclear_Power_Plant_confinement_after_drone_strike,_2025-02-14_(43).webp (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Suddiu z Chernihova vbyly pry sprobi evakuatsii [Judge from Chernihiv Killed While Trying to Evacuate]. Sudovyi reporter : vebsait. 2022. 4 berez. URL: https://sudreporter.org/suddyu-z-chernigova-vbyly-pry-sprobi-evakuacziyi/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

7. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: ht-

tps://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

8. Zakhyshchaiuchy Ukrainu, zahynuv holova Veselivskoho raionnoho sudu Zaporizkoi oblasti Anatolii Nahornyi [Anatolii Nahornyi, Head of the Vesele District Court of Zaporizhzhia Region, Killed Defending Ukraine]. Rada suddiv Ukrainy : ofitsiinyi vebsait. 2023. 26 lystop. URL: https://rsu.gov.ua/ua/news/zahisauci-ukrainu-zaginuv-golova-veselivskogo-rajonnogo-sudu-zaporizkoi-oblasti-anatolij-nagornij (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

9. Vyshcha rada pravosuddia vyslovliuie shchyre spivchuttia z pryvodu smerti suddi Verkhovnoho Sudu Leonida Loboika [The High Council of Justice Expresses Sincere Condolences on the Death of Supreme Court Judge Leonid Loboiko]. Vyshcha rada pravosuddia : ofitsiinyi vebsait. 2024. 28 veres. URL: https://hcj.gov.ua/news/vyshcha-rada-pravosuddya-vyslovlyuye-shchyre-spivchuttya-z-pryvodu-smerti-suddi-verhovnogo-sudu (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

10. Holova RSU — pro robotu sudiv pid chas viiny, konkurs do VKKS, spravy shchodo voiennykh zlochyniv ta suddiv na fronti [Head of the Council of Judges of Ukraine on the Work of Courts in Wartime, the Competition to the HQCJ, War Crimes Cases and Judges at the Front]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2023. 8 trav. URL: https://court.gov.ua/press/news/1419134 (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Масові комунікації як механізм рекламної кампанії використання поліграфа при вирішенні конфліктів: статистика та результати[1]

Хлонь О. М.

Оригінальна публікація · оприлюднено 11.06.2025

Анотація. Зростання недовіри в суспільстві, поширення дезінформації та попит на достовірну перевірку відомостей підсилюють інтерес до поліграфа як інструмента вирішення конфліктів у корпоративному середовищі, юридичній практиці й особистих стосунках. Хлонь О. М. констатує, що масові комунікації як механізм формування громадської думки досліджено ґрунтовно, тоді як їх використання для просування поліграфа майже не вивчене: праці з теорії реклами та соціальної реклами поліграфа не стосуються, а дослідження поліграфа (Vrij, Granhag, Porter; National Research Council) оминають рекламний контекст. Мета статті полягає в аналізі ролі масових комунікацій у рекламних кампаніях поліграфа, оцінюванні їхньої ефективності за статистичними даними та визначенні етичних і психологічних аспектів такого просування. Автор поєднує огляд літератури, контент-аналіз рекламних матеріалів, аналіз статистики та порівняння кейсів у різних каналах (телебачення, соціальні мережі, друковані ЗМІ). Кампанії мають подолати стереотип поліграфа як суто кримінально-процесуального засобу сумнівної точності й сформувати образ універсального інструмента врегулювання конфліктів, від бізнесу до сімейних суперечок. Описано канали (телевізійна, соціально-мережева, друкована, зовнішня, банерна й контекстна реклама), чотири стратегії (емоційного впливу, авторитетності, інформативності, візуалізації) та психологічні механізми проекції, регуляції й підсвідомої стимуляції. За даними, на які посилається автор, реклама на YouTube залучає увагу в 83 % випадків проти 45 % для телебачення, LinkedIn забезпечує конверсію 2,4 %, а відеоогляди й відгуки клієнтів підвищують її на 20–30 % порівняно зі статичною рекламою. Точність поліграфа автор, посилаючись на National Research Council (2003), оцінює в 70–90 % залежно від умов тестування та кваліфікації оператора. Окремо проаналізовано етичні ризики: завищені очікування клієнтів, маніпулювання вразливими групами, порушення приватності в особистих конфліктах. Рекомендовано чесно інформувати про обмеження поліграфа, уникати

залякування й надмірної драматизації та дотримуватися журналістських і рекламних кодексів. Висновки корисні поліграфологам, суб'єктам судово-експертної діяльності й фахівцям із комунікацій; подальші дослідження автор пов'язує з довгостроковим впливом кампаній на довіру до поліграфа та культурними відмінностями його сприйняття.

Ключові слова: поліграф, масові комунікації, рекламна кампанія, вирішення конфліктів, соціальні мережі, психологічний вплив, ефективність реклами, етика реклами, конфліктологія.

Mass Communication as a Mechanism of Advertising Campaigns Promoting the Use of the Polygraph in Conflict Resolution: Statistics and Results

Khlon O. M.

Abstract. Growing public distrust, the spread of disinformation and the demand for reliable verification of statements have increased interest in the polygraph as a tool for resolving conflicts in business, legal practice and private life. Khlon O. M. observes that mass communication is well studied as a means of shaping public opinion, whereas its use in promoting the polygraph has received little attention: advertising research does not address the polygraph, and polygraph research (Vrij, Granhag and Porter; the National Research Council) ignores the advertising context. The article aims to analyse the role of mass communication in campaigns that promote the polygraph, to assess their effectiveness on the basis of statistical data and to identify the ethical and psychological issues involved. The author combines a literature review, content analysis of advertising materials, analysis of published statistics and comparison of cases across television, social media and print. Campaigns have to overcome the stereotype of the polygraph as a purely criminal investigation device of doubtful accuracy and present it as a universal conflict-resolution tool. The paper describes the main channels, four strategies (emotional appeal, authority, information and visualisation) and the mechanisms of projection, regulation and subliminal stimulation. Citing industry data, the author reports 83% atten-

tion engagement for YouTube advertising against 45% for television, a 2.4% conversion rate on LinkedIn and 20-30% higher conversion for video reviews and client testimonials, while polygraph accuracy is given as 70-90% depending on testing conditions and examiner skill. Ethical risks include inflated client expectations, manipulation of vulnerable groups and intrusion into privacy. The author recommends honest disclosure of the method's limitations and adherence to advertising and journalistic codes, and proposes research on long-term effects on public trust.

Keywords: polygraph, mass communication, advertising campaign, conflict resolution, social media, psychological influence, advertising effectiveness, advertising ethics, conflictology.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 11.06.2025.

REFERENCES

1. Khlon O. M. Masovi komunikatsii yak mekhanizm reklamnoi kampanii vykorystannia polihrafa pry vyrishenni konfliktiv: statystyka ta rezultaty [Mass Communication as a Mechanism of Advertising Campaigns Promoting the Use of the Polygraph in Conflict Resolution: Statistics and Results]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 1 (60). URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/15585-khlon-o-m-masovi-komunikatsiji-yak-mekhanizm-reklamnoji-kampaniji-vikoristannya-poligrafa-pri-virishenni-konfliktiv-statistika-ta-rezultati (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

Психологічна гнучкість людини в епоху розвитку штучного інтелекту (ШІ) та технологічної трансформації (на прикладі поліграфа)[1]

Сорочинський О. В., Ворон Д. Л.

Оригінальна публікація · оприлюднено 23.06.2025 · **DOI: 10.53672/ej.1.2025.04**[1]

Анотація. Сорочинський О. В. і Ворон Д. Л. розглядають психологічну гнучкість як механізм адаптації людини до автоматизації праці та впровадження штучного інтелекту, що, за прогнозом McKinsey (2023), до 2025 року можуть охопити до 30 % робочих активностей і вже спричиняють стрес, страх невизначеності та когнітивне перевантаження. Жанр праці автори визначають як есе, що узагальнює міждисциплінарні джерела, приклади з практики й кризові аналогії. Гнучкість описано через когнітивну адаптивність, емоційну стійкість, поведінкову відкритість і ціннісно орієнтовану дію з опорою на модель терапії прийняття та відповідальності (Hayes et al., 2006) і концепцію двох систем мислення (Kahneman, 2011). Автори обстоюють доповнення опитувальників психофізіологічними методами, передусім реєстрацією електродермальної активності як об'єктивного індикатора реакції на стрес. Емпіричним підґрунтям слугують наведене з посиланням на Д. Здебського (2023) опитування 350 працівників виробництва, ІТ та охорони здоров'я за шкалою AAQ-II з моніторингом електрошкірної активності, у якому вищий рівень гнучкості корелював із нижчою тривожністю, а також дані про траєкторії реагування на лиха (Bonanno et al., 2024). Війну й пандемію COVID-19 запропоновано розглядати як евристичну модель адаптації до технологічних змін. Модель розвитку гнучкості охоплює індивідуальний рівень (саморегуляція, безперервне навчання, SMART-цілі) та організаційний (етичне впровадження ШІ, тренінгові програми, культура зворотного зв'язку) і проілюстрована кейсами Google, IBM та компанії «Поліграф-Україна», яка застосовувала EDA-моніторинг у тренінгах зі стрес-менеджменту для операторів колл-центру. У дискусійній частині розглянуто обмеження: цифрову нерівність, гендерні бар'єри, відмінності між колективістськими та індивідуалістичними культурами. Спираючись на Кодекс етики Американської асоціації поліграфологів (APA, 2015), автори формулюють ви-

моги до психофізіологічного моніторингу працівників: добровільність, поінформованість, конфіденційність і захист даних за стандартами на зразок GDPR, недопущення дискримінації чи примусу. Окреслено п'ять напрямів подальших досліджень, зокрема нейропсихологічні маркери гнучкості та етичні стандарти впровадження ШІ. Праця становить інтерес для поліграфологів, організаційних психологів і фахівців з управління персоналом.

Ключові слова: психологічна гнучкість, штучний інтелект, автоматизація праці, адаптація, поліграф, електродермальна активність, психофізіологічні методи, стресостійкість, терапія прийняття та відповідальності, етика психофізіологічного моніторингу.

Human Psychological Flexibility in the Era of Artificial Intelligence and Technological Transformation (the Case of the Polygraph)

Sorochynskyi O. V., Voron D. L.

Abstract. Automation and the spread of artificial intelligence are reshaping work and expose employees to stress, fear of uncertainty and cognitive overload; according to the McKinsey forecast cited by the authors, up to 30% of work activities could be automated by 2025. Sorochynskyi O. V. and Voron D. L. present an essay that treats psychological flexibility as the main mechanism of adaptation to this technological transformation, drawing on interdisciplinary literature, practical examples and analogies with crises. Flexibility is described through cognitive adaptability, emotional resilience, behavioural openness and value-based action, building on acceptance and commitment therapy (Hayes et al., 2006) and Kahneman's dual-system model of thinking. The authors argue that self-report measures should be complemented by psychophysiological methods, especially electrodermal activity recording, as an objective indicator of stress responses. As empirical support they cite a 2022 survey of 350 employees in manufacturing, IT and healthcare using the AAQ-II scale and electrodermal monitoring, reported by Zdebskyi (2023), in which higher flexibility was associated with lower anxiety, together with research on resilience trajectories

after disasters. A two-level model is proposed: individual (self-regulation, continuous learning, SMART goals) and organisational (ethical AI implementation, training programmes, a culture of feedback), illustrated by cases from Google, IBM and the Ukrainian company Polygraph-Ukraine, which used electrodermal monitoring in stress-management training for call-centre operators. The discussion addresses digital inequality, gender barriers and cultural differences. Referring to the 2015 Code of Ethics of the American Polygraph Association, the authors call for voluntary participation, informed consent, confidentiality and data protection in psychophysiological monitoring of employees, and outline five directions for further research.

Keywords: psychological flexibility, artificial intelligence, automation of work, adaptation, polygraph, electrodermal activity, psychophysiological methods, stress resilience, acceptance and commitment therapy, research ethics.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 23.06.2025; DOI: **10.53672/ej.1.2025.04**[1].

REFERENCES

1. Sorochynskyi O. V., Voron D. L. Psykholohichna hnuchkist liudyny v epokhu rozvytku shtuchnoho intelektu (SHI) ta tekhnolohichnoi transformatsii (na prykladi polihrafa) [Human Psychological Flexibility in the Era of Artificial Intelligence and Technological Transformation (the Case of the Polygraph)]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 1 (60). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.1.2025.04. URL: https://expertize-journal.org.ua/detektor-lzhi-poligraf/15702-sorochinskij-o-v-psikhologichna-gnuchkist-ly-udini-v-epokhu-rozvitku-shi-ta-tekhnologichnoji-transformatsiji (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Проблемні аспекти застосування поліграфа в процесі медіації (перемовин): дискусійна точка зору[1]

Назаров О. А.

Оригінальна публікація · оприлюднено 11.06.2025 · **DOI: 10.53672/ej.1.2025.05**[1]

Анотація. Дискусійна стаття Назарова О. А. порушує питання, чи доречний поліграф у медіації та перемовинах, тобто в процедурах, що спираються на добровільність, співпрацю і довіру сторін. Автор виходить із того, що використання поліграфа в медіації породжує низку етичних проблем. Примусова перевірка може порушити права і свободи учасників, передусім право на приватність, а сама поява поліграфа здатна створити атмосферу недовіри й напруженості, що суперечить засадам медіації. Звідси перша вимога: якщо сторони все ж вирішать застосувати поліграф, участь у перевірці має бути винятково добровільною, а кожен учасник повинен мати змогу відмовитися від неї без негативних наслідків для себе. Нормативною основою міркувань слугують Конституція України та Закон України «Про медіацію». Етичні питання, технічні обмеження методу і його психологічний вплив на учасників, на думку автора, роблять поліграф менш привабливим для медіатора інструментом, ніж засоби психологічної взаємодії. Як альтернативу запропоновано психологічні методи, що допомагають оцінити достовірність повідомлюваної інформації та підвищити рівень довіри між сторонами: активне слухання, емпатію, відкриті запитання та рефлексію. Ці техніки створюють атмосферу співпраці, знижують напруженість і сприяють етичному врегулюванню конфлікту. Окремо автор наголошує на «екологічності» процесу, адже медіація є альтернативою суду, з яким пов'язано багато негативу. Тому медіатор має формувати довіру від самого початку процедури: встановлювати чіткі правила й принципи, забезпечувати відкриту комунікацію, підтримувати учасників. У висновках визнано, що поліграф може мати певні переваги, зокрема для підвищення довіри та виявлення неправди, однак його обмеження й можливі негативні наслідки ставлять під сумнів доцільність такого застосування, тож питання лишається складним і відкритим для фахової дискусії. Стаття адресована медіаторам, полі-

графологам, юристам і психологам, які працюють у сфері альтернативного врегулювання спорів, і допомагає зважити аргументи «за» і «проти», перш ніж пропонувати сторонам перевірку на поліграфі.

Ключові слова: поліграф, медіація, перемовини, етика медіації, добровільність, право на приватність, довіра між сторонами, активне слухання, психологічні методи, альтернативне врегулювання спорів.

Problematic Aspects of Using the Polygraph in Mediation (Negotiations): A Discussion Point of View

Nazarov O. A.

Abstract. Mediation rests on voluntariness, cooperation and trust between the parties, which raises the question of whether polygraph testing has any place in it. In this discussion paper, Nazarov O. A. examines the ethical, technical and psychological problems of using the polygraph in mediation and negotiations, with reference to the Constitution of Ukraine and the Law of Ukraine on Mediation. The author argues that compulsory polygraph testing may violate participants' rights and freedoms, in particular the right to privacy, and that the very presence of the device can create an atmosphere of distrust and tension that contradicts the principles of mediation. If the parties nevertheless decide to use the polygraph, participation must be strictly voluntary, and each participant must be able to refuse without adverse consequences. Ethical issues, technical limitations and the psychological impact on participants make the polygraph a less attractive tool for the mediator than psychological methods. As an alternative, the paper proposes techniques that help assess the reliability of information and build trust between the parties: active listening, empathy, open questions and reflection. These techniques foster cooperation, reduce tension and support an ethical resolution of the conflict. The author stresses that mediation should be conducted in an ecological manner, since it is an alternative to court proceedings, and that the mediator should build trust from the outset by setting clear rules and principles,

maintaining open communication and supporting the participants. The paper concludes that, although the polygraph may offer certain advantages, such as increasing trust and detecting deception, its limitations and potential negative consequences cast doubt on its use in mediation, which remains a complex and debatable issue for mediators, polygraph examiners, lawyers and psychologists.

Keywords: polygraph, mediation, negotiations, mediation ethics, voluntariness, right to privacy, trust between parties, active listening, psychological techniques, alternative dispute resolution.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 11.06.2025; DOI: **10.53672/ej.1.2025.05**[1].

REFERENCES

1. Nazarov O. A. Problemni aspekty zastosuvannia polihrafa v protsesi mediatsii (peremovyn): dyskusiina tochka zoru [Problematic Aspects of Using the Polygraph in Mediation (Negotiations): A Discussion Point of View]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 1 (60). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.1.2025.05. URL: https://expertize-journal.org.ua/detektor-lzhi-poligraf/15586-nazarov-o-a-problemni-aspekti-zastosuvannya-poligrafa-v-protsesi-mediatsiji-peremovin-diskusijna-tochka-zoru (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.3. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Соціальна роль суду. Працівники Полтавського окружного адміністративного суду провели благодійний захід для дітей, які перебувають у закладі соціально-психологічної реабілітації[1]

Полтавський окружний адміністративний суд.

Інформаційний матеріал · оприлюднено 04.06.2025

Анотація. Інформаційне повідомлення Полтавського окружного адміністративного суду, поширене через портал «Судова влада України», про благодійну акцію суддів і працівників апарату

суду. 1 червня 2025 року судді відвідали Комунальний заклад «Центр соціально-психологічної реабілітації дітей» Полтавської обласної ради в м. Гадяч. Захід ініціював суддівський корпус, до нього долучилися працівники апарату; на зібрані колективом кошти вихованцям закладу придбали велосипеди, канцелярське приладдя, інші потрібні речі й солодощі. Суд подякував адміністрації закладу за теплий прийом і відкритість до співпраці. У журналі повідомлення вміщено під рубрикою про соціальну роль суду.

Ключові слова: соціальна роль суду, благодійний захід, Полтавський окружний адміністративний суд, соціально-психологічна реабілітація дітей, Гадяч.

Першоджерело: Полтавський окружний адміністративний суд. Працівники Полтавського окружного адміністративного суду провели благодійний захід для дітей, які перебувають у закладі соціально-психологічної реабілітації. Судова влада України. Реферат оприлюднено в журналі 04.06.2025.

REFERENCES

1. Poltavskyi okruzhnyi administratyvnyi sud. Sotsialna rol sudu. Pratsivnyky Poltavskoho okruzhnoho administratyvnoho sudu provely blahodiinyi zakhid dlia ditei, yaki perebuvaiut u zakladi sotsialno-psykholohichnoi reabilitatsii [The Social Role of the Court. Staff of the Poltava District Administrative Court Held a Charity Event for Children in a Social and Psychological Rehabilitation Institution] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 1 (60). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/15528-socialna-rol-sudu-pracivniki-poltavskogo-okruzhnogo-administrativnogo-sudu-proveli-blagodijnij-zahid-dlya-ditej-yaki-perebuvayut-u-zakladi-socialno-psihologichnoyi-reabilitaciyi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.4. СУДОВА ПРАКТИКА

КПК України не містить заборони для експерта повторно брати участь у кримінальному провадженні з тієї підстави, що він уже проводив експертизу в цьому ж провадженні – ККС ВС[1]

Верховний Суд (Касаційний кримінальний суд).

Реферат офіційного документа · оприлюднено 14.08.2025

Реферат. Чи може експерт, який уже проводив дослідження на стадії досудового розслідування, увійти до складу комісії, що виконує нову експертизу в тому самому кримінальному провадженні? Відповідь дав Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду в постанові від 9 липня 2025 року у справі № 532/2286/22 (провадження № 51-941км25). Суди попередніх інстанцій визнали особу винуватою і засудили за ч. 2 ст. 286 КК України, тобто за порушення правил безпеки дорожнього руху. Захисник у касаційній скарзі доводив недопустимість висновку комісійної судової інженерно-транспортної експертизи, бо експерт раніше проводив інші дослідження в цьому провадженні на стадії досудового розслідування. Верховний Суд залишив рішення без змін і розтлумачив ст. 77 і 79 КПК України. Згідно з ч. 1 ст. 79 КПК спеціаліст, представник персоналу органу пробації, перекладач, експерт і секретар судового засідання відводяться з підстав, передбачених ч. 1 ст. 77 КПК, з тим обмеженням, що їхня попередня участь у цьому самому провадженні в такій процесуальній ролі не може бути підставою для відводу; перелік підстав для відводу експерта вичерпний. Частина 2 ст. 79 КПК забороняє участь спеціаліста й експерта лише тоді, коли вони проводили ревізію, перевірку тощо, матеріали яких використовуються в провадженні, і не містить заборони для експерта повторно брати участь у провадженні, де він уже проводив експертизу. Суд також перевірив процесуальну законність самої експертизи: її призначив апеляційний суд за клопотанням сторони захисту відповідно до ст. 332 КПК, висновок відпо-

відає вимогам ст. 101, 102 КПК, дослідження проведено з дотриманням порядку призначення й проведення експертизи на основі допустимих доказів, а даних про істотне порушення кримінального процесуального закону ні матеріали провадження, ні скарга не містять. Позиція має практичне значення для судово-експертних установ, які формують комісії для нових досліджень, і для сторін, що оскаржують допустимість висновку: сама лише попередня участь експерта не є підставою для його відводу чи визнання висновку недопустимим.

Ключові слова: відвід експерта, ст. 77 КПК України, ст. 79 КПК України, комісійна експертиза, судова інженерно-транспортна експертиза, допустимість висновку експерта, ст. 332 КПК України, Касаційний кримінальний суд.

The Criminal Procedure Code of Ukraine Does Not Prohibit an Expert from Taking Part Again in Criminal Proceedings on the Ground That He Has Already Conducted an Examination in the Same Proceedings: Criminal Cassation Court of the Supreme Court

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud).

Abstract. Defence lawyers sometimes challenge expert evidence on the ground that the same expert had already worked on the case at the pre-trial stage. The material reports the ruling of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court of 9 July 2025 in case No. 532/2286/22 (proceedings No. 51-941km25). The accused had been convicted under Article 286(2) of the Criminal Code of Ukraine for violating road traffic safety rules. In the cassation appeal, defence counsel argued that the opinion of a commission forensic engineering and traffic examination was inadmissible because the expert had carried out other examinations in the same proceedings during the pre-trial investigation. The Supreme Court upheld the lower courts' decisions and interpreted Articles 77 and 79 of the Criminal Procedure Code. Under Article 79(1), specialists, probation staff, interpreters, experts and court clerks are disqualified on the grounds listed in Article 77(1), and their previous participation in the same proceedings in that capacity cannot serve as a

ground for disqualification; the list of grounds is exhaustive. Article 79(2) bars an expert only where he or she conducted an audit, inspection or similar check whose materials are used in the proceedings, and it does not prevent an expert from taking part again after conducting an examination in the same case. The Court also confirmed that the commission examination had been ordered by the court of appeal under Article 332 at the defence's request, that the opinion met the requirements of Articles 101 and 102, and that no substantial procedural violation was shown. The ruling guides forensic institutions forming expert commissions and parties assessing the admissibility of expert opinions: prior involvement alone does not disqualify an expert.

Keywords: disqualification of an expert, Article 77 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, Article 79 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, commission expert examination, forensic engineering and traffic examination, admissibility of expert opinion, road traffic offence, Supreme Court.

Першоджерело: Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 09.07.2025 у справі № 532/2286/22 (провадження № 51-941км25).[2] Реферат оприлюднено в журналі 14.08.2025.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud). KPK Ukrainy ne mistyt zaborony dlia eksperta povtorno braty uchast u kryminalnomu provadzhenni z tiiei pidstavy, shcho vin uzhe provodyv ekspertyzu v tsomu zh provadzhenni – KKS VS [The Criminal Procedure Code of Ukraine Does Not Prohibit an Expert from Taking Part Again in Criminal Proceedings on the Ground That He Has Already Conducted an Examination in the Same Proceedings: Criminal Cassation Court of the Supreme Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 1 (60). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/16129-kpk-ukrayini-ne-mistit-zaboroni-dlya-eksperta-povtorno-brati-uchast-u-kriminalnomu-provadzhenni-z-tiyeyi-pid-

stavi-sho-vin-uzhe-provodiv-ekspertizu-v-comu-zh-provadzhenni-kks-vs (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Postanova Kasatsiinoho kryminalnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu vid 09.07.2025 u spravi № 532/2286/22 (provadzhennia № 51-941km25) [Ruling of the Criminal Cassation Court Within the Supreme Court of 09.07.2025 in Case No. 532/2286/22 (Proceedings No. 51-941Km25)]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/128813125 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.5. РЕЦЕНЗІЇ ТА НОВІ ВИДАННЯ

Науковість EyeDetect[1]

Назаров О. А.

Реферат · оприлюднено 08.11.2025 · **DOI: 10.53672/ej.1.2025.03**[1]

Реферат. Реферативні матеріали, перекладені Назаровим О. А., знайомлять українського читача з науковим підґрунтям окуломоторного тесту на виявлення обману (Oculomotor Deception Test, ODT), який із 2014 року комерціалізовано під назвою EyeDetect. За перекладеними матеріалами, д-р Джон Кірчер, головний науковий співробітник компанії Converus Inc., разом із колегами та незалежними дослідниками підготував 21 публікацію про цю технологію; її розроблення розпочато у 2002 році, а наукові публікації в США простежено з 2009 року. Найдокладніше подано результати двох перших праць: Webb, Hacker, Osher, Cook, Woltz, Kristjansson і Kircher (2009) про рухи очей і розмір зіниць як ознаки обману під час заповнення комп'ютерних анкет та Webb, Honts, Kircher, Bernhardt і Cook (2009) про ефективність діаметра зіниці в тесті з питаннями порівняння ймовірної брехні. Автори цих досліджень дійшли висновку, що діаметр зіниці й поведінка під час читання є діагностичними ознаками обману, вимірювання ODT можуть доповнювати поліграф або самооцінку чи бути їм альтернативою, а діаметр зіниці як значущий предиктор обману здатен замінити

традиційне вимірювання відносного артеріального тиску. Окремо систематизовано формати тестів EyeDetect: багатотемні тести питань порівняння (3R–4R MCT, аудіоверсія AMCT для осіб зі слабким зором, Hybrid MCT для EyeDetect+ 2.0; історичний формат RCT замінено на MCT), однотемні тести керованої брехні (DLC, DLC 2, Hybrid DLC), а також тести V3R і V4R мобільного застосунку VerifEye для виявлення прихованої інформації. Пояснено можливі рішення поліграфолога: «когнітивне навантаження на приховування виявлено» (Not Credible, Deceptive), «не виявлено» (Credible, Truthful) і Not Credible, Random Responses, що може вказувати на протидію тестуванню; українські формулювання адаптовано до вітчизняної системи психологічних знань. Матеріали корисні поліграфологам, судовим експертам і юристам, які оцінюють наукову обґрунтованість інструментальних методів виявлення приховуваної інформації; журнал також забезпечив резервний доступ до англомовного оригіналу.

Ключові слова: EyeDetect, окуломоторний тест на виявлення обману, діаметр зіниці, поліграф, Converus Inc, виявлення обману, тест питань порівняння, тест керованої брехні, VerifEye, протидія тестуванню.

The Scientific Basis of EyeDetect

Nazarov O. A.

Abstract. The oculomotor deception test (ODT), marketed since 2014 as EyeDetect, is discussed as a supplement or alternative to conventional polygraph examination. This referative translation by Nazarov O. A. summarises materials stating that Dr John Kircher, chief scientist at Converus Inc., together with colleagues and independent researchers, has produced 21 publications on ODT; the technology dates back to 2002, and the published research line in the United States begins in 2009. The translation focuses on two early studies: Webb, Hacker, Osher, Cook, Woltz, Kristjansson and Kircher (2009) on eye movements and pupil size in computer-administered questionnaires, and Webb, Honts, Kircher, Bernhardt and Cook (2009) on pupil diameter in

a probable-lie comparison question test. Their findings indicate that pupil diameter and reading behaviour are diagnostic of deception, that ODT measures may complement or replace the polygraph or self-report, and that pupil diameter could substitute for the relative blood pressure channel. The paper also classifies EyeDetect test formats: multi-issue comparison tests (3R–4R MCT, an audio version for visually impaired examinees, Hybrid MCT for EyeDetect+ 2.0, the older RCT format being retired), single-issue directed-lie comparison tests (DLC, DLC 2, Hybrid DLC) and the V3R and V4R tests of the VerifEye mobile application. Possible outcomes are explained, including a Random Responses result that may indicate countermeasures, with Ukrainian wording adapted to domestic psychological terminology. The material is useful for polygraph examiners, forensic experts and lawyers assessing the scientific grounding of instrumental deception detection.

Keywords: EyeDetect, oculomotor deception test, pupil diameter, deception detection, polygraph, Converus, comparison question test, directed-lie comparison test, VerifEye, countermeasures.

Реферат оприлюднено в журналі 08.11.2025; DOI: **10.53672/ej.1.2025.03**[1]. Відомості про першу публікацію уточнюються редакцією.

REFERENCES

1. Nazarov O. A. Naukovist EyeDetect [The Scientific Basis of EyeDetect] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 1 (60). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.1.2025.03. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/16771-naukovist-eyedetect (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

14.01.2025

Відбудеться міжнародна конференція: "Врегулювання сімейних спорів та голос дитини: національний та міжнародний досвід"[1]

ГО «Асоціація сімейних медіаторів України» разом із Національною школою суддів України анонсувала на 23 січня 2025 року (13:00–17:00 за київським часом) міжнародну конференцію «Врегулювання сімейних спорів та голос дитини: національний та міжнародний досвід». Заплановано панелі про позасудову й присудову сімейну медіацію та голос дитини в сімейному конфлікті, дебати й вільне обговорення. Серед спікерів — судді Верховного Суду Олена Білоконь і Євген Синельников, Стівен Вайлдблад (Велика Британія), Енні Хоймарк (Данія), клінічна психологиня Фреда Гарднер.

31.01.2025

Науково-дослідний центр незалежних судових експертиз Міністерства юстиції України - нова державна науково-дослідна експертна установа Міністерства юстиції України утворена у 2023 році для усунення корупційних ризиків в судовій експертизі[2]

Редакція подає довідку про Науково-дослідний центр незалежних судових експертиз Мін'юсту — пілотний проєкт реформи судової експертизи, утворений урядовим актом від 8 вересня 2023 року № 798-р і зареєстрований 4 січня 2024 року; обов'язки директора виконує Андрій Свінцицький. Наведено проголошені Мін'юстом гарантії незалежності (наглядова рада з міжнародною більшістю, перевірки доброчесності з поліграфом), перелік експертиз, зокрема психологічної, та дані про журнал «Forensic Science / Судова експертиза». Зауважено, що наглядову раду досі не оголошено, а витрати Центру вже перевищили 30 млн грн.

31.01.2025

І Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання розвитку українського простору судово-експертної діяльності», яка проходить 31 січня 2025 року за ініціативи Науково-дослідного центра незалежних судових експертиз Міністерства юстиції України[3]

31 січня 2025 року в Києві з трансляцією в Zoom проходила І Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання розвитку українського простору судово-експертної діяльності», ініційована Науково-дослідним центром незалежних судових експертиз Мін'юсту. Програма охоплювала презентацію журналу «Forensic Science» і дискусії про експертне забезпечення правосуддя, взаємодію із сектором безпеки і оборони, доброчесність і нормативне забезпечення в умовах євроінтеграції. Серед спікерів заявлено Ольгу Стефанішину й Андрія Гайченка. Від ГО «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка» участь узяв Назаров О. А.

10.02.2025

Маніпуляції Міністерства юстиції України всупереч процесуальним кодексам з "висновком експерта" як підсумковим документом «судової експертизи» та результатами «експертних досліджень» на протязі 2019-2021 років, які проводяться судовими експертами Мін'юсту[4]

Аналітичний огляд критикує практику Мін'юсту 2019–2021 років, яка ототожнює експертні дослідження з висновком експерта. Процесуальні кодекси пов'язують висновок експерта лише із судовою експертизою, а експертне дослідження Закон України «Про судову експертизу» визначає як право експерта на договірних засадах (п. 6 ч. 1 ст. 13, ч. 6 ст. 15). Критиці піддано наказ від 10 січня 2019 року № 83/5, яким п. 4.23 Інструкції № 53/5 приписав виконувати дослідження в порядку експертиз. Нагадано постанову Верховного Суду від 30 серпня 2022 року у справі № 640/27721/20 щодо невідповідності Конституції відомчого дисциплінарного порядку.

15.02.2025

10 жовтня 2024 року були внесені зміни в Закон України "Про судову експертизу" оновленим Законом України "Про адміністративну процедуру" - безстроковість свідоцтва судових експертів, підвищення кваліфікації, діяльність дисциплінарної комісії тощо[5]

Матеріал знайомить зі змінами до Закону України «Про судову експертизу», внесеними Законом від 10 жовтня 2024 року № 4017-IX у зв'язку з прийняттям Закону «Про адміністративну процедуру». Запроваджено стягнення: попередження, зупинення права на проведення експертизи до одного року, припинення такого права. Визначено процедуру розгляду в експертно-кваліфікаційній комісії (до 45 календарних днів) і права експерта; комісія не може перевіряти повноту, обґрунтованість та об'єктивність висновку. Змінено також правила атестації, підвищення кваліфікації та строку дії свідоцтва.

24.02.2025

Акт перевірки не є беззаперечним (єдиним) та достатнім доказом порушення природоохоронного законодавства – КГС ВС[6]

Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду постановою від 30 січня 2025 року у справі № 922/618/22 підтримав відмову в позові прокурора в інтересах держави до підприємства про відшкодування шкоди за незаконну вирубку дерев, забір води без дозволу та засмічення природно-заповідних територій. Акт перевірки не мав підписів посадових осіб, даних про кількість і діаметр пнів та ступінь припинення росту дерев. ВС наголосив: такий акт не є єдиним і достатнім доказом, його оцінюють разом з іншими, а склад правопорушення має бути доведено повністю.

REFERENCES

1. Vidbudetsia mizhnarodna konferentsiia: "Vrehuliuvannia simeinykh sporiv ta holos dytyny: natsionalnyi ta mizhnarodnyi dosvid" [An International Conference "Settlement of Family Disputes and the Voice of the Child: National and International Experience" Will Be Held]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh

znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 14 sich. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14314-vidbudetsya-mizhnarodna-konferenciya-vregulyuvannya-simejnih-sporiv-ta-golos-ditini-nacionalnij-ta-mizhnarodnij-dosvid (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Naukovo-doslidnyi tsentr nezalezhnykh sudovykh ekspertyz Ministerstva yustytsii Ukrainy - nova derzhavna naukovo-doslidna ekspertna ustanova Ministerstva yustytsii Ukrainy utvorena u 2023 rotsi dlia usunennia koruptsiinykh ryzykiv v sudovii ekspertyzi [The Research Centre of Independent Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine – A New State Research Forensic Institution of the Ministry of Justice of Ukraine Established in 2023 to Eliminate Corruption Risks in Forensic Examination]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 31 sich. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14450-naukovo-doslidnij-tsentr-nezalezhnikh-sudovikh-ekspertiz-ministerstva-yustitsiji-ukrajini-nova-derzhavna-naukovo-doslidna-ekspertna-ustanova-ministerstva-yustitsiji-ukrajini-utvorena-u-2023-rotsi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. I Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia "Aktualni pytannia rozvytku ukrainskoho prostoru sudovo-ekspertnoi diialnosti", yaka prokhodyt 31 sichnia 2025 roku za initsiatyvy Naukovo-doslidnoho tsentra nezalezhnykh sudovykh ekspertyz Ministerstva yustytsii Ukrainy [First International Scientific and Practical Conference "Topical Issues of the Development of the Ukrainian Space of Forensic Expert Activity", Held on 31 January 2025 at the Initiative of the Research Centre of Independent Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 31 sich. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14449-i-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-aktualni-pitannya-rozvitku-ukrajinskogo-prostoru-sudovo-ekspertnoji-diyalnosti-yaka-prokhodit-31-sichnya-2025-roku (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Manipuliatsii Ministerstva yustytsii Ukrainy vsuperech protsesualnym kodeksam z "vysnovkom eksperta" yak pidsumkovym dokumentom "sudovoi ekspertyzy" ta rezultatamy "ekspertnykh doslidzhen" na protiazi 2019-2021 rokiv, yaki provodiatsia sudovymy ekspertamy Miniustu [Manipulations by the Ministry of Justice of Ukraine, Contrary to the Procedural Codes, with the "Expert Opinion" as the Final Document of a "Forensic Examination" and the Results of "Expert Studies" in 2019–2021 Conducted by Forensic Experts of the Ministry of Justice]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 10 liut. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14492-zakonotvorchi-manipulyatsiji-ministerstva-yustitsiji-ukrajini-vsuperech-zakonu-ukrajini-pro-sudovu-ekspertizu-z-visnovkom-eksperta-yak-pidsumkovim-dokumentom-yakij-skladaetsya-atestovanimi-ministerstvom-yustitsiji-sudovimi-ekspertami (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. 10 zhovtnia 2024 roku buly vneseni zminy v Zakon Ukrainy "Pro sudovu ekspertyzu" onovlenym Zakonom Ukrainy "Pro administratyvnu protseduru" - bezstrokovist svidotstva sudovykh ekspertiv, pidvyshchennia kvalifikatsii, diialnist dystsyplinarnoi komisii toshcho [On 10 October 2024, Amendments Were Made to the Law of Ukraine "on Forensic Examination" by the Updated Law of Ukraine "on Administrative Procedure" – Indefinite Validity of Forensic Experts' Certificates, Professional Development, Activities of the Disciplinary Commission, etc.]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 15 liut. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14520-10-zhovtnya-2024-roku-buli-vneseni-zmini-v-zakon-ukrajini-pro-sudovu-ekspertizu-zakonom-ukrajini-pro-vnesennya-zmin-do-deyakikh-zakonodavchikh-aktiv-ukrajini-u-zv-yazku-z-prijnyattyam-zakonu-ukrajini-pro-administrativnu-protseduru-bezstrokovist-svidotstva-sudovikh-ekspertiv-pidvishchennya-kvalifikatsiji-toshcho (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Akt perevirky ne ye bezzaperechnym (yedynym) ta dostatnim dokazom porushennia pryrodookhoronnoho zakonodavstva – KHS VS [An

Inspection Report Is Not Indisputable (Sole) and Sufficient Evidence of a Violation of Environmental Legislation – Commercial Cassation Court of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 24 liut. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14584-akt-perevirki-ne-ye-bezzaperechnim-yedinim-ta-dostatnim-dokazom-porushennya-prirodoohoronnogo-zakonodavstva-kgs-vs (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

КЛАСИЧНІ ПОЛІГРАФИ

Комп'ютерні поліграфи Limestone

Канадські комп'ютерні поліграфи Limestone Technologies Inc. українські поліграфологи побачили наживо 8–9 листопада 2014 року на II Міжнародній науково-практичній конференції «Поліграф сьогодення: стан, проблеми, перспективи» в Києві.

Конференцію організували Колегія поліграфологів України, Національна академія внутрішніх справ, Асоціація адвокатів України та Академія праці, соціальних відносин і туризму; учасників було 152. Віцепрезидент канадської компанії Limestone Тайлер Батл представив програмне й апаратне забезпечення комп'ютерного поліграфа компанії, а головний дистриб'ютор Limestone Девід Бетьюн розповів про практику застосування поліграфа в Канаді [1].

II Міжнародна науково-практична конференція поліграфологів, Київ, листопад 2014 р. [1]

На конференції показали міжнародно визнані комп'ютерні поліграфи Axciton (США) і Paragon (Канада) компаній Axciton Systems Inc. і Limestone Technologies Inc. Про історію створення поліграфа Axciton розповіли Брюс Уайт і віцепрезидентка компанії з маркетингу Оксана Стівенсон. Окремо журнал відзначив доповідь В. В. Карпенка (Львівський державний університет внутрішніх справ) про технічні засоби синхронного аудіо- та відеоконтролю тестування на комп'ютерному поліграфі [1].

Під час роботи конференції [1]

Прилади Limestone знають і випускники американських шкіл поліграфологів: за спогадами українського випускника Академії Марстона, ті, хто купував поліграф після навчання, обирали серед інших і прилади Limestone Technologies Inc. [2]

REFERENCES

1. 09 lystopada 2014 roku v khodi II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii polihrafolohiv sudovym ekspertom zroblena persha dopovid na temu ekspertno-psykholohichnykh pidkhodiv pidvyshchennia validnosti vysnovkiv eksperta v psykholohichnii ekspertyzi na polihrafi. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 3 hrud. URL: https://expertize-

journal.org.ua/all-news/10809-09-listopada-2014-roku-pid-chas-2-ya-mizhnarodnoji-naukovo-praktichnoji-konferentsiji-poligrafologiv-sudovim-ekspertom-bula-zroblena-persha-dopovid-na-temu-ekspertno-psikhologichni-pidkhodi-pidvishchennya-validnosti-visnovkiv-eksperta-po-provedenij-sudovo-psikhologichnij-ekspertizi-z-vikoristannyam-poligrafu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pervye shagi v professii: Kak ya stal studentom amerikanskoy "Marston Rolygraph Academy". Sudovo-psikhologichna ekspertiza. Zastosuvannya poligrafa i spetsialnikh znan v yuridichniy praktitsi : vebsayt. 2017. 27 veres. URL: https://expertize-journal.org.ua/detektor-lzhi-poligraf/746-kak-ya-stal-studentom-amerikanskoj-marston-rolygraph-academy (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2025. № 1 (60). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.1.2025. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19782-2025-1-60 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2025, № 1 (60) (січень – лютий 2025 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 52 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua